

Zenetörténet-kurzusok, mint a művészeti felsőoktatás rendszer-szintű tartalmi és módszertani problémáinak indikátorai

Gönczy László

Kulcsszavak: zenetörténet, felsőoktatás, zeneértés, motiváció, oktatásszervezés

Absztrakt

A jelenlegi szerteágazó és mélyreható társadalmi változások közepette az oktatás bármely szintje világszerte immár permanensen szembesülni kénytelen célrendszerének, módszertani repertoárjának felülvizsgálati kényszerével. A felsőoktatást, ezen belül a zeneművészeti felsőoktatást különösen sokféle kihívás érte és éri – ennek csupán kicsiny, de fontos és sokféle problémára mutató szegmense a zenetörténet-tanítás gyakorlata. Bár a nemzetközi szakirodalomban erőteljesen jelen van az e problémákkal való szembenézés igénye, a hazai gyakorlat megrekedni látszik a sokszor lehangoló napi tapasztalatok leltározásánál (ahogy a többi zenei kurzus oktatóinál is szokásos), híján az igénynek, hogy a zenetanár- ill. zeneművész-képzést egységes rendszerként újraértelmezve próbáljuk megtalálni az eddigieknél hatékonyabb probléma-megoldási lehetőségeket. Előadásomban érintem az egymással részben polemizáló zenetörténet-pedagógiai megközelítések viszonyát egymáshoz és a jelen hallgatói attitűdjeihez, a zenetörténeti élmények és ismeretek legfontosabb funkcióit a jövő zenész-tanárok igényes tevékenységében. A zenetörténet-kurzusokat egy nagyobb koncepcionális egység szegmenseként értelmezve amellet érvelek, hogy csakis a képzést alapvetően meghatározó tantárgyi struktúra árnyalt értelmezéséből, ugyanakkor a képzésbe belépők előzetes tudásszintjének alapos felméréséből származhatnak jó válaszok, motivált hallgatók és értelem-gazdag tevékenységek a zeneművészeti képzés színterein.

A 19. századi konzervatóriális modell látszólag ma is megkérdőjelezhetetlen működése nyomán csekély a szakma motivációja arra, hogy a jelen előadás értelmezési kereteit megadó szempontrendszerrel érdemben foglalkozzon. Ezek: 1. a zenészképzés és zenei nevelés történeti tanulságai legalább az újkor egészét tekintve; 2. az elsajátítási motiváció és a kurrens tanulásmódszerek területünkre is érvényes törvényszerűségei; 3. képzési gyakorlatunk egybevetése a tantárgystruktúra professzionális szempontú értelmezésével (Quinn szervezeti kultúra-modelljét is figyelembe véve) – ahogy más helyütt már kifejtettem; 4. a professzionális zenéléshez, zenetanításhoz megkívánt minimális és optimális zeneértés kritériumai; 5. a pedagógiai hozzáadott érték, mint munkavégzésünk minőségének legfontosabb indikátora; 6. a képzésbe lépők előzetes tudásának feltérképezési lehetőségei.

A 6. ponthoz kapcsolódóan az előadásnak része egy ez év februárjára tervezett kismintás vizsgálat (n≥60) addigra elvégzendő, kvalitatív feldolgozásból fakadó eredményeinek bemutatása. A vizsgálat két különböző zenei felsőoktatási képzőhelyen elsőéves BA és osztatlan képzésben résztvevő hallgatók zeneirodalmi affinitásáról, a hazai zeneéletében való jártasságáról, e területen megnyilvánuló irányultságairól és attitűdjeiről szolgáltat adatokat. Az előadás a konferencia megadott témakörei közül háromba is illeszkedik, a jelentkezési űrlapon általam megadott kategória csak részben fedi a tartalmat.

Szakirodalom

Balensuela C. M. (2010): A Select Bibliography of Music History Pedagogy Since 2000 with a List of Papers Read at the 2009 Teaching Music History Day. *Journal of Music History Pedagogy*, 2010. 1. 1. sz. 61–66.

Beckerman Michael (2010): “How Can You Teach What You Don't Know? ...and Other Tales from Music History Pedagogy.” In: Briscoe J. (szerk.): *Vitalizing Music History Teaching*. 3–18.

- Briscoe J. (2010, szerk.): *Vitalizing Music History Teaching. Monographs and Bibliographies in American Music*. Pendragon Press, Hillsdale, New York.
- Burkholder J. Peter (2000): Peer Learning in Music History Courses. In: Natvig (szerk.): *Teaching Music History*. 204–240.
- Burkholder J. Peter (2011): Decoding the Discipline of Music History for Our Students. *Journal of Music History Pedagogy*, 2011. 1. 2. sz. 93–111.
- Conway C. M., Hodgman T. M (2009): *Teaching Music in Higher Education*. Oxford University Press, New York.
- Cryderman-Weber M. (2009): Active Learning in the Music History Classroom. Előadás: Teaching Music History Day, Edinboro University of Pennsylvania, 2009. szeptember 12.
- Dobszay László (2010): Kései utóhang 2. *Muzsika*, 2010. 53. 3. sz. 5-8.
- Dolinszky Milkós (1993): Iskola és közepszer. *Muzsika*, 1993. 36. 2. sz. 4-9.
- Gönczy László (2010): Zeneelmélet a művészetoktatásban – művészetoktatás a normák nélküli társadalomban. *Parlando*, 2010. 52. 4. sz. 8-16.
- Gönczy László (2011): Korrekt pedagógiai értékelés lehetőségei a magyar zeneművészeti felsőoktatásban. Előadás: IX. Pedagógiai Értékelési Konferencia. Szeged, 2011. április 29-30.
- Heuchemer D. (2009): Time for Reevaluation: Content vs. Process in Teaching Music History in Tumultuous Times. Előadás: Teaching Music History Day, Edinboro University of Pennsylvania, 2009. szeptember 12.
- Holloway M. S. (2004): The Use of Cooperative Action Learning to Increase Music Appreciation Students' Listening Skills. *College Music Symposium*, 2004. 44. sz. 83–93.
- Howe M. J. A., Davidson J. W. (2003): The Early Progress of Able Young Musicians. 186-212. In: Sternberg R. J., Grigorenko E. L. (szerk.): *The Psychology of Abilities, Competencies, and Expertise*. Cambridge University Press, Cambridge.
- Körmendy Zsolt (2013): Koncertpedagógia és közoktatás. *Neveléstudomány*, 2013. 1. 3. sz. 2017. 03. 06-i megtekintés. ELTE.
http://nevelestudomany.elte.hu/downloads/2013/nevelestudomany_2013_4_84-94.pdf
- Malone M. J. (2009): Reconceptualizing Music History: Some Thoughts on Categories Versus Chronology in Music History Survey Courses. Előadás: Teaching Music History Day. Edinboro University of Pennsylvania, 2009. szeptember 12.
- Quinn R.E. & Rohrbaugh J. (1983): A spatial model of effectiveness criteria: Towards a competing values approach to organizational analysis. *Management Science*, 1983. 29. sz. 363-377.
- Seaton D (2010): Teaching Music History: Principles, Problems, and Proposals. 59–72. In: Briscoe (szerk.): *Vitalizing Music History Teaching*. Pendragon Press, Hillsdale, NY.
- Stachó László (2005): Hányféleképpen értjük és szeretjük a zenét? – A zeneértés velünk született, mélylélektani, kulturális és kognitív útirányjelzői. In: Lindenbergné Kardos Erzsébet (szerk.): *Zeneterápia* (szöveggyűjtemény). Kulcs a Muzsikához Kiadó, Pécs, 235–250.
- Van der Merwe A. (2009): Broadening the Music History Curriculum: Suggestions for Success. Előadás: Teaching Music History Day. Edinboro University of Pennsylvania, 2009. szeptember 12.